

MILJØSTYRELSEN
Strandgade 29
1401 København K

6. kontor
Postboks 1228
0900 København C
Tlf. 70121288
Fax 72208585
at@at.dk
www.at.dk
CVR-nr. 21481815

Arbejdstilsynets bemærkninger til kortlægningsrapporterne om 10 stoffer på LOUS - pulje IV

21. januar 2015

Hermed fremsender jeg Arbejdstilsynets bemærkninger til kortlægningsrapporterne om 10 stoffer på listen over uønskede stoffer.

Vores sag
20140109030/2
Vores ref.
Louise Thorup Mundt

Hvis I har spørgsmål eller bemærkninger til kommentarerne, er I meget velkomne til at ringe på 72 20 87 97 eller skrive til ltm@at.dk

CVR-nr.25798376

1. Parfumestoffer

Side 40 under Regulation addressing working environment:

Til teksten "Requirements as concerns perfumes and national implementation", som den står nu, refereres der til AT's kræftbekendtgørelse: "Bekendtgørelse om foranstaltninger til forebyggelse af kræftisikoen ved arbejde med stoffer og materialer mv. nr. 908 af den 27. september 2005 med senere ændringer". Der skulle i stedet refereres til "Bekendtgørelse om arbejde med stoffer og materialer (kemiske agenser) nr. 292 af 26. april 2001 med senere ændringer" (implementering af kemisk agens direktivet). I denne bekendtgørelse beskrives blandt andet for hvilke stoffer og materialer der er krav om sikkerhedsdatablade, krav om arbejdspladsbrugsanvisninger, krav om substitution og udarbejdelse af den særlige kemiske APV.

Under teksten omkring kræftreguleringen, står der et afsnit om Bekendtgørelse om arbejde med stoffer og materialer. Dette skal flyttes op som den øverste tekst på s. 40.

Teksten om kræftreguleringen skal flyttes ned til sidste afsnit på s. 40 om AT's kræftbekendtgørelse nr. 908/2005. Under dette afsnit står, at parfumestoffer ikke er omfattet af denne bekendtgørelse. Det bemærkes, at der under afsnittet om "Classification and labelling" (s. 42) er fundet parfumestoffer med faresætningerne H350 og H351. Stoffer klassificeret / selvklassificeret som kat. 1A og 1B (CLP) eller klassificeret af IARC i gruppe 1 eller 2A er omfattet af AT's kræftbekendtgørelse.

Under Bekendtgørelse om arbejdets udførelse nr. 559/2004 står, at denne kun træder i kraft, hvis Bekendtgørelse om arbejde med stoffer og materialer ikke gælder. De to bekendtgørelser er sidestillede og kan gælde samtidigt.

2. Bor-forbindelser

Ingen bemærkninger.

3. 2,3 epoxypropylneodecanoat

Side 13 under existing legislation:

Arbejdstilsynet kan oplyse, at PDA er omfattet af følgende arbejdsmiljøregler:

- Direktiv 98/24/ec af 7. april 1998 "on the protection of the health and safety of workers from the risks related to chemical agents at work".
- Bekendtgørelse nr. 292 af 26. april 2001 om arbejde med stoffer og materialer (kemiske agenser): Arbejde med stoffet eller med materialer, der indeholder stoffet, vil være omfattet af krav om bl.a. kemisk APV, APB og forebyggelse efter forebyggelsesprincipperne i bekendtgørelsen. Desuden vil arbejde med stoffet og materialer, der indeholder stoffer, være omfattet af bilag III om arbejde med epoxy og isocyanat.
- Bekendtgørelse nr. 302 af 13. maj 1993 om arbejde med kodenummererede produkter: Produkter, som indeholder stoffet, og som anvendes til de typer af arbejde (overfladebehandling m.m.), som er omfattet af bilag I, vil være omfattet af bl.a. krav om fastsættelse af kodenummer, forebyggelse efter anvisningerne i bilagene og sprøjteforbud. Sprøjteforbud vil for enkelte typer af anvendelse være undtaget.

Mht. afsnittet om alternativer, bør der tilføjes en sætning om, at Arbejdstilsynet har særskilte krav til substitution af stoffer på arbejdspladsen. Se bemærkning om dette under rapport 10 om biphenyler nedenfor, hvor der også er et tekstforslag.

4. Mangan(II)sulfat

Ingen bemærkninger.

5. 1-Methyl-2-pyrrolidon

På side 7 under sammenfatningen nævnes, at "Currently, a proposal submitted by the Netherlands for restriction of NMP at the workplace is discussed in The Committee for Socia-economic Analysis (SEAC)". Det skal fremgå klart, at det er via REACH, og at det ikke er relateret til arbejdsmiljøreglerne. Arbejdstilsynet foreslår, at der skrives: "Currently, a proposal submitted by the Netherlands for restriction of NMP at the workplace through the REACH regulation is discussed in The Committee for Socia-economic Analysis (SEAC)" eller noget tilsvarende. Det samme gælder for den danske version på side 10.

Det er vigtigt for Arbejdstilsynet – måske især i denne sag – at man klart kan skelne mellem, hvad der er arbejdsmiljøregler udledt af arbejdsmiljødirektiverne, og hvad der er REACH-regulering. Efter arbejdsmiljødirektiverne har en arbejdsgiver pligt til at sørge for, at udsættelsen for et farligt stof eller materiale er så lav som mulig. Det er derfor ikke tilstrækkeligt blot at holde sig under

grænseværdien, hvis det er muligt at nedbringe udsættelsen yderligere. Et tilsvarende krav finder man ikke i anvendelsesbegrænsningerne i REACH, og det vil derfor potentielt være en forringelse af arbejdsmiljøet på danske virksomheder, såfremt anvendelsesbegrænsningen af NMP indføres i bilag XV i REACH. Af denne årsag finder Arbejdstilsynet det også uheldigt, at der under der under human health impact, punkt 6.4.1. Workers på side 47 *udelukkende* omtales det hollandske forslag om anvendelsesbegrænsninger, der ikke nødvendigvis er repræsentativt for eksponeringsrisikoen under danske forhold. Læseren af rapporten kan fejlagtigt få det indtryk, at gennemførelse af det hollandske forslag vil betyde en forbedring af arbejdsmiljøet i Danmark. Arbejdstilsynet finder derfor, at afsnittet bør omskrives således at impact af den mulige eksponering under de aktuelle forhold under de gældende regler også omtales i afsnittet, og ikke kun impact i forhold til modellerede data fra det hollandske forslag.

På side 17 er der en oversigt over hvilke regler, der finder anvendelse i forhold til NMP i arbejdsmiljøet. Her står, at Bekendtgørelse om arbejdets udførelse nr. 559/2004 står kun træder i kraft, hvis Bekendtgørelse om arbejde med stoffer og materialer ikke gælder. De to bekendtgørelser er sidestillede og kan gælde samtidigt.

Arbejdstilsynet finder desuden, at man i nederste række under executive order no. 559 også bør nævne, at denne også vedrører gravides arbejde med farlige stoffer og materialer, idet netop dette emne omtales flere steder i rapporten på grund af de hollandske forslag om anvendelsesbegrænsning.

§ 8 i bkg. om arbejdets udførelse (no. 559) siger:

§ 8. Ved arbejdets udførelse skal der tages hensyn til den ansattes alder, indsigt, arbejdsevne og øvrige forudsætninger.

Stk. 2. Særlige følsomme risikogrupper, herunder gravide og ammende ansatte, skal beskyttes mod farer, som for dem er særlig alvorlige.

Stk. 3. Når arbejdsgiveren er underrettet om eller på anden måde bliver bekendt med, at en ansat er gravid eller ammer, skal arbejdsgiveren sørge for, at der i vurderingen af sikkerhed og sundhed under arbejdet indgår en vurdering af, om den ansatte er udsat for påvirkninger, der kan indebære en fare for graviditeten eller amningen, jf. navnlig de nævnte agenser, arbejdsprocesser og arbejdsforhold i bilag 2.

Stk. 4. Hvis det herefter vurderes, at der er en risiko for, at en gravid eller ammende er udsat for de nævnte påvirkninger i stk. 3, skal det ud fra en vurdering af arten, omfanget og varigheden af den enkelte påvirkning fastlægges, om denne risiko vil få negativ indvirkning på graviditeten eller amningen, og til imødegåelse heraf træffes i givet fald foranstaltninger efter stk. 5 og 6.

Stk. 5. Foranstaltningerne skal om muligt bestå i tekniske foranstaltninger eller indretning af arbejdsstedet. Hvis det ikke er muligt og rimeligt på denne måde at opnå tilstrækkelig beskyttelse af den ansatte, skal risikoen imødegås ved foranstaltninger i forbindelse med arbejdets planlægning og tilrettelæggelse, herunder om nødvendigt ændring af arbejdstiden og begrænsning af natarbejde.

Stk. 6. Hvis det ikke er muligt at opfylde stk. 5, kan foranstaltningerne bestå i overførsel til andre arbejdsopgaver, der

ikke indebærer fare for den gravide eller ammendes sikkerhed og sundhed.

På nævnte bilag 2 finder man bl.a. stoffer og materialer mærket med H360.

6. Molybdæntrioxid

På side 27 under legislation addressing occupational exposures:

Der refereres under "requirements as concerns.." til grænseværdierne i arbejdsmiljøet for opløselige og uopløselige molybdænforbindelser. Der skal under "Legal instrument" henvises til den gældende bekendtgørelse: "Bekendtgørelse om grænseværdier for stoffer og materialer nr. 507 af 17. maj 2011 med senere ændringer."

Der kan under "requirements as concerns.." tilføjes at: "Unødig påvirkning fra stoffer og materialer skal undgås. Påvirkningen fra stoffer og materialer under arbejdet skal derfor nedbringes så meget, som det er rimeligt under hensyntagen til den tekniske udvikling, og fastsatte grænseværdier skal overholdes." (§ 16, som er helt central).

7. Naphtalen

Ingen bemærkninger.

8. Na- & Cahypochlorit

Ingen bemærkninger.

9. Nikkel

Ingen bemærkninger.

10. Biphenyl

I rapporten om Biphenyl skrives under afsnittet alternativer: "Of these alternatives listed, some of them are less toxic to the environment compared to biphenyl, but some of the alternatives may be more toxic to humans (classified with Asp. Tox. 1, H304 "May be fatal if swallowed and enters airways")."

Arbejdstilsynet gør opmærksom på, at det vil være i strid med arbejdsmiljølovgivningen at udskifte et stof med ét, der er mere sundhedsskadeligt. Jf. §11-14 i bekendtgørelse om arbejde med stoffer og materialer (kemiske agenser) har arbejdsgiveren pligt til at sørge for, at farlige stoffer og materialer på arbejdspladsen fjernes, erstattes eller begrænses til et minimum. Substitution skal efter Arbejdstilsynets regler foretages uanset, at påvirkningerne fra de farlige stoffer og materialer er ubetydelige.

I forhold til Arbejdstilsynets meget omfattende substitutionskrav, som beskrevet ovenfor, er det vigtigt at denne indføring ikke kommer til at fremstå som en facitliste, da virksomhederne kan blive mødt med substitutionskrav fra Arbejdstilsynet, uanset at der er peget på alternativer i denne rapport. Det skal fremgå af teksten, at en arbejdsgiver efter Arbejdstilsynets regler også har pligt til at substituere farlige alternativer, der eventuelt måtte indføres.

Dette kunne f.eks. ske ved at tilføje en slags ”disclaimer” oppe i indledningen til afsnittet om alternativer. I rapporten om NMP er der følgende formulering, der kan genbruges direkte eller i let omskrevet form i denne og i andre rapporter:
”According to the Directive on the protection of health and safety of workers from the risks related to chemical agents at work (98/24/EC) it is a requirement that alternatives should be less hazardous than the substance being substituted. For several of the proposed alternatives listed this is not the case and therefore they will not be useful from a working environment point of view.”

Venlig hilsen

Louise Thorup Mundt